

BULETINUL STOP VIOLENȚĂ

CENTRUL DE DREPT AL FEMEILOR

Cuprins:

CDF susține inițiative și politici transformatoare în domeniul egalității de gen, în contextul studiului IMAGES „Bărbații și egalitatea de gen în Republica Moldova”	2
Campania „16 zile de activism împotriva violenței în bază de gen”	3
Suedia sprijină CDF în promovarea unei vieți fără violență pentru femeile din Moldova	7
CDF participă la prezentarea raportului de evaluare de referință GREVIO pentru Republica Moldova	8
Instruiri pentru specialiștii din domeniul justiției penale	9
30 de lideri comunitari din 10 raioane ale țării instruiți în domeniul egalității de gen	10
Noi programe de abilitare economică pentru fetele și femeile din zonele rurale	11
CDF se alătură Campaniei „Bodyright” – o mișcare globală împotriva violenței digitale	12
Ateliere de terapie ocupațională pentru beneficiarele CDF	13
Istории de succes în abilitarea economică a femeilor	14
Știri pe scurt	16
Impactul CDF în 2023	18

CDF susține inițiative și politici transformatoare în domeniul egalității de gen, în contextul studiului IMAGES „Bărbații și egalitatea de gen în Republica Moldova”

Centrul de Drept al Femeilor în parteneriat cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS) și susținerea financiară a Fondului Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA) au organizat un atelier de lucru în care au fost prezentate rezultatele cartografierii principalelor activități și inițiative din domeniul egalității de gen, implementate în ultimii ani în Republica Moldova. Discuțiile au avut loc în contextul realizării, în 2024, a unui nou studiu IMAGES „Bărbații și egalitatea de gen în Republica Moldova”.

Cartografierea a identificat schimbări-le înregistrate pe patru direcții:

- politici familiale;
- violența în bază de gen;
- sănătate reproductivă;
- implicarea bărbaților în viața de familie, creșterea și educarea copiilor.

Printre cele mai semnificative rezultate au fost enumerate:

- creșterea gradului de implicare a femeilor în viața politică;
- implicarea fetelor în domeniul STEM;
- dezvoltarea oportunităților pentru abilitarea economică a femeilor;
- ratificarea Convenției de la Istanbul;
- monitorizarea electronică a agresorilor;

- dezvoltarea serviciilor generale și sociale în centre raionale;
- implicarea bărbaților în acțiuni de prevenire a violenței în familie;
- asigurarea accesului adolescenților la contraceptive;
- reducerea ratelor de naștere și avorturilor în rândul adolescenților;
- reducerea incidenței unor boli cu transmitere sexuală.

La atelier au participat reprezentanți ai autorităților publice, organizațiilor neguvernamentale și ai partenerilor de dezvoltare. Ei au lucrat în grupuri tematice pentru a identifica inițiative ce ar trebui să fie extinse și susținute, inclusiv au formulat recomandări pentru IMAGES 2024.

În anul 2015, CDF a realizat pentru prima dată **Studiul „Bărbații și egalitatea de gen în Republica Moldova”**, care a oferit o imagine holistică despre viața bărbaților și femeilor, atitudinile, comportamentele și percepțiile bărbaților și femeilor cu privire la egalitatea de gen.

Mai multe detalii aflați [aici](#).

Campania „16 zile de activism împotriva violenței în bază de gen”

Anual, începând cu 25 noiembrie, de Ziua Internațională pentru Eliminarea Violenței împotriva Femeilor, până la 10 decembrie, de Ziua Internațională a Drepturilor Omului, se desfășoară Campania globală „16 zile de activism împotriva violenței în bază de gen”. Centrul de Drept al Femeilor a organizat o serie de activități de sensibilizare și informare a publicului larg cu privire la amploarea fenomenului.

Lansarea expoziției de haine ale supraviețuitoarelor violenței sexuale

Expoziția document cu genericul „**Nu dați vina pe haine**” prezintă hainele reconstituite ale nouă femei și fete adolescente din Republica Moldova, în momentul în care au fost abuzate sau hărțuite sexual. Expoziția amenajată în incinta Institutului Național al Justiției (INJ) în parteneriat cu Centrul de Drept al Femeilor și în colaborare cu UNFPA Moldova, atrage atenția

asupra stereotipurilor din societatea noastră care planează în jurul fenomenului violenței sexuale, având scopul să le combată.

„Datele IMAGES 2015 au arătat că 42% dintre bărbați și 26% dintre femei consideră că dacă o femeie este violată, înseamnă că ea a făcut ceva ca să ajungă în această situație. Sunt cifre îngrijorătoare ce descurajează victimele să raporteze cazurile de abuz. Prin activitatea CDF, inclusiv prin astfel de evenimente de sensibilizare ne propunem să aducem schimbarea la nivel de sistem. Atunci când un polițist, un judecător, sau un procuror va aplica măsurile de protecție necesare în baza legii, vom ști că a schimbat nu doar viața unei femei, ci și a copiilor ei, și viețile altor sute de supraviețuitoare”, a menționat la deschiderea evenimentului Angelina Zaporozjan-Pîrgari, directoare executivă la Centrul de Drept al Femeilor.

Cazul Iulianei, expus la eveniment, este reprezentativ. Ea a fost abuzată la vârsta de numai 15 ani, iar experiența i-a marcat întreaga viață. Și-a tăiat părul lung, a început să poarte doar haine bărbătești și îi vine greu să construiască relații. „Prietenul meu ar mai vrea să port o rochie, să mă machiez sau să-mi fac o coafură... Eu nu pot face lucrul acesta... asta ar însemna să fiu provocatoare. Nu vreau asta! Nu am să mă fac frumoasă niciodată!”, este istoria cutremurătoare a tinerei.

În Republica Moldova, violența sexuală este a treia cea mai răspândită formă de violență în rândul fetelor ti-

nere și lasă sechele grave asupra vieții lor. În 2022 poliția a înregistrat **508 de infracțiuni** ce atentează la viața sexuală, dintre care **222 cazuri de viol** și **282 cazuri de acțiuni violente** cu un caracter sexual.

Lansarea expoziției a fost urmată de o lecție publică pentru audienții INJ și studenți la specialitatea asistență socială, USM, unde alături de avocata CDF, Arina Țurcan, au fost demonstrate mituri și stereotipuri referitor la violența sexuală și discutate măsurile prin care asigurăm protecția drepturilor victimelor infracțiunilor violenței în bază de gen.

Campania „16 zile de activism împotriva violenței în bază de gen”

Sesiuni de informare pentru tineri și tinere ghidate de avocatele CDF

- **160 de elevi** care își fac studiile la Colegiul „Alexei Mateevici” și în cadrul Centrului de Excelență în Energetică și Electronică din Chișinău au fost informați despre gravitatea și specificul fenomenului violenței în familie, stereotipurile de gen ce sunt răspândite în societatea noastră și despre contribuția și acțiunile pe care le pot face pentru a stopa violența în bază de gen.
- **30 de adolescente** de la Școala profesională din Ștefan Vodă au participat la discuții despre violența sexuală, violența digitală și hărțuirea online. Tinerele au aflat despre drepturile lor, riscurile asociate utilizării mediului online, modalitățile prin care pot să-și protejeze intimitatea și să răspundă la situații de abuz online. Activitatea a fost organizată de CDF, în parteneriat cu Biblioteca Publică Orășenească or. Ștefan Vodă, cu suportul financiar al fundației The Sigrid Rausing Trust.

Informare și terapie prin lectură pentru femeile în detenție

În baza parteneriatului cu Administrația Națională a Penitenciarelor am desfășurat sesiuni de informare pentru femeile în detenție, în contextul celor 16 zile de activism împotriva violenței în bază de gen.

Femeile din Penitenciarul Pruncul au aflat mai multe despre drepturile lor de la avocata CDF, Violeta Andriuța. Au fost puse în discuție subiecte precum prevenirea și combaterea violenței în familie, satisfacerea nevoilor speciale etc.

Deținutele din Penitenciarul Rusca au avut parte de terapie prin lectură sub îndrumarea unui psiholog. Participantele au analizat în profunzime istoria unei femei victime a violenței care a reușit să-și refacă viața. Între-

bările adresate de psiholog au adus la suprafață discuții sensibile, oferind femeilor șansa de a explora și de a înțelege propriile lor experiențe. Femeile au elaborat propriul plan de eliberare, acesta simbolizând o călătorie interioară de renunțare la povara trecutului și de construire a unui viitor plin de speranță și posibilități. Activitatea a fost realizată cu susținerea UN Women Moldova și sprijinul financiar al Suediei.

Campania „16 zile de activism împotriva violenței în bază de gen”

Masa rotundă - „Rupem cercul violenței împreună”

Platforma Femeilor Deputate din Parlament a organizat masa rotundă cu genericul „Rupem cercul violenței împreună”. Deputate, reprezentanți ai autorităților publice centrale și locale, ai partenerilor de dezvoltare, precum și ai societății civile s-au implicat în discuții despre serviciile de protecție pentru femeile victime ale violenței domestice și acțiunile realizate de autorități pe dimensiunea prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor.

În cadrul ședinței s-au prezentat concluziile Raportului de analiză a cazurilor de violență în familie soldate

cu deces sau cu vătămare gravă a integrității corporale a victimelor în anul 2022, la elaborarea căruia a contribuit și Centrul de Drept al Femeilor. Prezentă la eveniment, Angelina Zaporozhan-Pîrgari, directoare executivă CDF, a remarcat provocările apărute în elaborarea raportului de analiză menționat mai sus, totodată subliniind importanța măsurării cazurilor de femicid în Republica Moldova și monitorizarea implementării recomandărilor formulate în raport. De asemenea, a pus accent pe necesitatea dezvoltării serviciilor comprehensive care răspund la necesitățile victimelor dar și lucrul cu agresorii.

Ședința poate fi vizionată [aici](#).

Experiența organizației prezentată la nivel internațional

Centrul de Drept al Femeilor a fost reprezentat de Arina Țurcan, avocată în cadrul organizației, la Conferința regională de la Tbilisi, Georgia. Oficiali guvernamentali și reprezentanți ai societății civile din Armenia, Georgia, Republica Moldova și Ucraina s-au întrunit pentru a identifica și discuta cele mai bune practici din țările respective în consolidarea instituțiilor statului de drept, asigurarea accesului la justiție pentru toți și sprijinirea rezilienței comunităților cele mai vulnerabile.

În cadrul panelului „Justiție de gen și drepturile femeilor” participanții au explorat cadrele legale, sistemele de

sprijin și inițiativele de advocacy eficiente în promovarea egalității de gen și a justiției sensibile la gen. În acest sens, Arina Țurcan a vorbit despre experiența CDF în acordarea serviciilor complexe specializate victimelor violenței domestice; acțiunile de advocacy realizate pentru ratificarea Convenției de la Istanbul de către Moldova; instruirea specialiștilor ce au competențe de intervenție în domeniu; analiza cazurilor de femicid și elaborarea primelor rapoarte de analiză a acestui fenomen.

Evenimentul a fost organizat de PNUD Georgia, cu sprijinul financiar al Guvernului Germaniei.

Violența în familie - subiect abordat în mass-media

În perioada octombrie-decembrie, în calitate de invitate la patru emisiuni difuzate la televiziune și în mediul online, reprezentantele CDF au abordat diverse aspecte ale fenomenului violenței în familie și ale femicidului. Aparițiile media au fost difuzate inclusiv în zona de nord a țării și UTA Găgăuzia. Scopul acestora constă în sensibilizarea publicului cu privire la complexitatea problemei și la resursele disponibile pentru victimele violenței domestice. Prin intermediul aparițiilor în presă contribuim la schimbarea percepțiilor sociale asupra violenței în familie și la crearea unei societăți mai conștiente și responsabile.

Emisiunile pot fi vizionate [aici](#).

Studenții de la Facultatea de Drept în vizită la CDF

Câțiva studenți, membri ai Asociației Europene a Studenților la Drept, au efectuat o vizită de studiu la CDF. Am împărtășit tinerilor problemele specifice cu care se confruntă femeile în ceea ce privește drepturile lor, modul în care CDF lucrează pentru a promova drepturile femeilor și pentru a combate violența în bază

de gen. Studenții au aflat istorii și cazuri din practică, au înțeles mai bine provocările și satisfacțiile muncii unui jurist/avocat. Sperăm că tânăra generație va contribui la construirea unui mediu în care violența în familie este abordată cu fermitate și în care drepturile fiecărui om vor fi protejate și respectate.

Suedia sprijină CDF în promovarea unei vieți fără violență pentru femeile din Moldova

Centrul de Drept al Femeilor a semnat un contract de grant instituțional cu Ambasada Suediei la Chișinău, pentru perioada decembrie 2023 – decembrie 2027. Această colaborare va contribui semnificativ la realizarea activităților de bază incluse în Strategia de dezvoltare organizațională a CDF.

Cu această ocazie, echipa CDF dorește să-și prezinte recunoștința pentru sprijinul organizațional continuu oferit de Suedia începând cu anul 2016. Acest parteneriat a fost esențial pentru transformarea CDF într-o organizație lider de advocacy a femeilor din Republica Moldova.

Cu sprijinul generos al Suediei, am fost în măsură să jucăm un rol semnifica-

tiv în procesul de reformă legală în domeniul violenței împotriva femeilor. Acest efort a condus la ratificarea Convenției de la Istanbul de către Moldova în 2022. De-a lungul anilor, am depus eforturi pentru incriminarea violenței domestice, combaterea hărțuirii sexuale, introducerea ordinului de protecție de urgență și consolidarea capacităților poliției și sistemului judiciar. Suntem mândri să fim

prima organizație care a furnizat consiliere juridică și reprezentare pentru femeile victime ale violenței și copiii lor. Am dezvoltat un serviciu de asistență holistică pentru femeile și copiii lor supraviețuitori violenței.

Aceste realizări au fost posibile datorită sprijinului instituțional și conducerii puternice, curajului viziunii și hotărârii echipei CDF. Credem cu

tărie că singura modalitate de a obține impact este promovarea schimbării sistemului la nivel individual, comunitar și societal, bazată pe o abordare a drepturilor omului.

*Mulțumim
Ambasadei Suediei
pentru susținere!*

CDF participă la prezentarea raportului de evaluare de referință GREVIO pentru Republica Moldova

Grupul de experți al Consiliului Europei pentru acțiunea împotriva violenței împotriva femeilor și a violenței în familie (GREVIO) a publicat primul său raport de evaluare privind implementarea Convenției de la Istanbul de către Republica Moldova. CDF a participat la evenimentul de prezentare a raportului, alături de reprezentanții autorităților publice și societății civile, unde s-au pus în discuție progresele și provocările apărute în timpul implementării Convenției.

Raportul salută angajamentul semnificativ manifestat de autoritățile moldovenești de a combate violența împotriva femeilor. Printre acestea se numără adoptarea Legii privind prevenirea și combaterea violenței în familie, din 2007, și recente modificări aduse la o serie de legi pentru a spori protecția femeilor victime ale violenței și urmărirea penală a agresorilor. De asemenea, de mare relevanță sunt măsurile care au fost luate de autorități pentru a institui mecanisme de cooperare multi-agențiale și intersectoriale, în ceea ce privește cazurile de violență domestică pentru a asigura o cooperare productivă între toți actorii implicați.

În același timp, GREVIO a observat o serie de aspecte care necesită îmbunătățiri:

- creșterea nivelurilor de finanțare pentru organizațiile pentru drepturile femeilor;
- consolidarea accesului femeilor care sunt sau pot fi expuse riscului de discriminare intersecțională, inclusiv al femeilor care trăiesc în zonele rurale, la servicii de protecție și sprijin;
- răspuns mai puternic al justiției penale la toate formele de violență;
- formarea inițială și continuă a profesioniștilor din prima linie, care oferă sprijin și protecție victimelor violenței;
- facilitarea accesului femeilor victime ale violenței la serviciile de asistență medicală;
- creșterea numărului și a răspândirii geografice a adăposturilor;
- instituirea programelor dedicate, menite să asigure emanciparea pe termen lung a femeilor victime ale violenței domestice și independența economică a acestora;
- disponibilitatea programelor pentru agresori în întreaga țară;

Photo credit: Oficiul Consiliului Europei la Chișinău

- promovarea campaniilor de sensibilizare și de a efectua cercetări cu privire la toate formele de violență împotriva femeilor, inclusiv cele care sunt în prezent mai puțin explorate etc.

Raportul poate fi accesat [aici](#).

Instruiri pentru specialiștii din domeniul justiției penale

Centrul de Drept al Femeilor continuă să consolideze capacitățile profesioniștilor din sectorul justiției pentru a contribui la schimbarea atitudinilor, percepțiilor și comportamentelor acestora, pentru a promova abordarea intersectorială a cazurilor de violență în familie, cooperarea și comunicarea între profesioniști în cadrul intervenției lor, dar și referirea cazurilor identificate către servicii specializate.

În perioada noiembrie-decembrie s-au organizat **5 sesiuni de instruire** privind aplicarea legislației în domeniul violenței în familie și accesul la justiție a femeilor pentru **180 de judecători, procurori, ofițeri de urmărire penală, grefieri, asistenți judiciari și consultanți ai procurorilor** din toată țara.

Instruirile au fost organizate de CDF în parteneriat cu Institutul Național al Justiției, cu susținerea financiară a Consiliului European, Suediei și fundației The Sigrid Rausing Trust.

Angajații și specialiștii delegați ai Centrului de Justiție Familială al Poliției (CJFP) au participat, în perioada 19-20 octombrie 2023, la atelierul de instruire privind asigurarea unei abordări integrate pentru o mai bună soluționare a cazurilor de violență în familie. Scopul atelierului constă în consolidarea cunoștințelor și competențelor personalului CJFP în vederea oferirii serviciilor de asistență specializată pentru victimele violenței în familie și violenței sexuale.

Evenimentul a fost organizat de Centrul de Drept al Femeilor în parteneriat cu Ministerul Afacerilor Interne și Inspectoratul General al Poliției în cadrul Proiectului „Crearea unui Centru de Justiție Familială în Moldova”, finanțat de Departamentul de Stat al Statelor Unite ale Americii, Secția de Justiție Penală și Aplicare a Legii (INL).

30 de lideri comunitari din 10 raioane ale țării instruiți în domeniul egalității de gen

Centrul de Drept al Femeilor a organizat primul curs de instruire în domeniul egalității de gen în cadrul proiectului „Abilitarea femeilor, comunităților locale și a refugiaților în Moldova”, susținut financiar de Fondul Națiunilor Unite pentru Democrație (UNDEF), dedicat celor 30 de participanți, 15 femei și 15 bărbați, selectați din 10 raioane ale Republicii Moldova: Orhei, Soroca, Glodeni, Căușeni, Ștefan Vodă, Ialoveni, Criuleni, Cimișlia, Dondușeni și Florești.

Proiectul, lansat în luna august 2023, vizează împuternicirea economică, socială și educațională a femeilor, implicând activ femeile, bărbații și autoritățile locale pentru construirea comunităților incluzive și durabile, combaterea stereotipurilor de gen, redefinirea rolurilor de gen și identificarea soluțiilor viabile la nevoile locale.

Cursul de instruire s-a axat pe subiectele: egalitatea de gen, combaterea stereotipurilor, comunicarea non-

violentă, identificarea necesităților comunității locale și cooperarea cu autoritățile publice locale cu privire la asigurarea egalității de gen. Un punct culminant al atelierului a fost discuțiile cu promotorii egalității de gen. Participanții au avut oportunitatea de a interacționa cu cei care sunt protagoniști ai schimbării, inspirându-se din istoriile lor de succes și din lecțiile învățate. Invitata specială, Olga Bulmaga, secretara Consiliului pentru egalitate, a împărtășit cele mai strin-

gente probleme legate de prevenirea și protecția împotriva discriminării, asigurarea egalității, promovarea oportunităților egale și a diversității.

Participanții au elaborat un plan de acțiune pentru implementarea inițiativelor privind egalitatea de gen, specific pentru fiecare raion. De asemenea, au lucrat la identificarea actorilor locali cu care ar trebui să colaboreze, au planificat acțiunile viitoare și au analizat posibilitățile de comunicare cu comunitatea lor.

După încheierea întregului program de instruire, persoanele vor fi invitate să se asocieze în echipe, formate

dintr-un bărbat și o femeie, pentru a elabora propuneri de proiecte care vor răspunde unei probleme legate de egalitatea de gen, discriminare, violența în familie etc., identificată în comunitățile lor. În final, zece proiecte inovatoare vor fi selectate și vor beneficia de finanțare din partea CDF, cu susținerea financiară a UNDEF.

Noi programe de abilitare economică pentru fetele și femeile din zonele rurale

Centrul de Drept al Femeilor și UN Women Moldova au semnat un acord de parteneriat, marcând astfel începutul proiectului „Susținerea eforturilor multi-sectoriale de prevenire a violenței împotriva femeilor, prin acordarea unor servicii cuprinzătoare de asistență supraviețuitoarelor, inclusiv prin intermediul programelor de abilitare economică”. Proiectul este implementat în parteneriat cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale, cu sprijinul financiar al Suediei.

În cadrul proiectului peste **300 de femei și fete**, în special cele din grupurile excluse, vor beneficia de servicii esențiale, inclusiv de programe de abilitare economică.

Proiectul va susține în continuare implementarea a **5 programe de abilitare economică** de scară mică, dezvoltate în parteneriat cu autoritățile publice, prestatorii de servicii și alte părți interesate în raioanele **Soroca, Bălți, Hîncești, Telenești și Ștefan-Vodă**.

Mai multe femei și fete, inclusiv supraviețuitoarele violenței în bază de gen, vor fi informate despre drepturile lor și vor avea acces la serviciile disponibile pentru angajarea în câmpul muncii. Prin programe de abilitare economică vor beneficia de sesiuni de orientare profesională, orientare în afaceri, ore de mentorat și vouchere de sprijin financiar pentru a-și consolida afacerile.

Reprezentanții instituțiilor publice și prestatorii de servicii vor fi capacitați să ofere suport prin servicii de coordonare multi-sectoriale, adaptate nevoilor multiple ale victimelor.

Printre primele activități realizate în cadrul proiectului se numără **2 ateliere de abilitare** pentru femei desfășurate în luna decembrie 2023, la Bălți și Ștefan-Vodă. În cadrul acestor ateliere participantele au fost informate despre violența în bază de gen, semnalele de alarmă și miturile despre acest fenomen; serviciile de suport disponibile pentru supraviețuitoarele violenței în familie; istorii care inspiră ale femeilor învingătoare; oportunitățile în procesul de abilitare economică. Femeilor li s-a prezentat posibilitățile de susținere în cadrul proiectului și pașii care trebui urmați pentru a accesa servicii de abilitare economică. La finalul fiecărui atelier, pentru a adăuga un strop de magie în atmosferă, femeile au confecționat globuri de Crăciun handmade.

CDF se alătură Campaniei „Bodyright” – o mișcare globală împotriva violenței digitale

„Fără acordul meu nu e conținutul tău”- sub acest slogan UNFPA Moldova alături de mai mulți parteneri naționali și internaționali a dat start campaniei globale de informare și mobilizare împotriva violenței digitale „Bodyright” în Republica Moldova. Evenimentul de lansare a campaniei, organizat în ajunul celor 16 zile de activism împotriva violenței în bază de gen, și-a propus să creeze o mișcare puternică împotriva abuzului online.

„Violența împotriva femeilor, comisă în sfera digitală, are impact grav asupra vieții, sănătății psihologice și fizice, a siguranței și a reputației fetelor și femeilor. Anume femeile sunt supuse mai des abuzului și discursurilor de ură în mediul online, fapt care le determină pe multe dintre ele să se abțină din a-și exprima opiniile pe platformele online. În acest fel, sunt reduse la tăcere voci ale unor apărătoare ai drepturilor omului, jurnaliste, bloggerițe,

femei parlamentare și lidere de opinie. Ca organizație ce oferă zilnic suport victimelor violenței în familie, vom milita pentru a găsi soluții acestei probleme, pentru a proteja adolescențele expuse provocărilor din mediul online”, a specificat directoarea executivă a Centrului de Drept al Femeilor, Angelina Zaporozjan-Pîrgari, în calitate de moderatoare a panelului de discuție cu autoritățile centrale.

Înterpreta Dara s-a implicat în susținerea campaniei, angajându-se să lupte împotriva tuturor formelor de violență online. Interpretă a scris o piesă dedicată acestui subiect „Neiubire Virtuală”, care a fost lansată oficial în cadrul evenimentului.

Campania este organizată în parteneriat cu Parlamentul Republicii Moldova, Centrul Internațional La Strada, Centrul de Drept al Femeilor, Consi-

liul Europei, compania Orange și cu susținerea financiară a Marii Britanii. Mai multe detalii despre campanie aflați [aici](#).

Evenimentul de lansare a campaniei poate fi vizionat [aici](#).

Photo credit: UNFPA Moldova

Ateliere de terapie ocupațională pentru beneficiarele CDF

La Centrul de Drept al Femeilor credem în puterea vindecătoare a artei și a terapiei ocupaționale. De ani buni organizăm ateliere menite să aducă alinare, relaxare și bună dispoziție pentru femeile și copiii care au trecut prin experiențe traumatizante.

În perioada octombrie-decembrie, 30 de femei alături de copii au participat la ateliere de creație în care au pictat pe torbe, au confecționat coronițe și compoziții de Crăciun. Zâmbetele sincere de pe chipurile participantelor creează de fiecare dată o atmosfera magică. La finalul atelierelor privind lucrările unice, realizăm că am creat nu doar obiecte frumoase, ci și amintiri prețioase și conexiuni umane.

Activitățile sunt posibile grație sprijinului financiar al Fundației OAK (prin intermediul Asociației pentru Relații Comunitare) și Fundației The Sigrid Rausing Trust.

Istории de succes în abilitarea economică a femeilor

Abilitarea economică a victimelor violenței în familie este o etapă foarte importantă în procesul de reabilitare și reîncadrare a beneficiarelor în viața socială. Independența financiară ajută femeile să rupă cercul violenței și să aleagă o viață în siguranță pentru ele și copii. În anul 2023, 12 beneficiare au fost incluse în programul de abilitare economică al CDF. Vă invităm să cunoașteți câteva din istoriile acestor femei curajoase care au început să-și recâștige controlul asupra propriului viitor.

Programul de abilitare economică al CDF este susținut financiar de către Fundația OAK prin Proiectul „Core Funding Issues Affecting Women” derulat în parteneriat cu ARC România și cu suportul Fundației The Sigrid Rausing Trust în cadrul Proiectului „Core Support II”.

MARIA este într-o relație de la vârsta de 15 ani. Are 2 copii. La începutul relației abuzul psihologic din partea partenerului se manifesta prin presiune, interdicții, umilire, înjosire și blamare. Cu timpul concubinul a început să o lovească, să o îmbrâncească și să o amenințe cu cuțitul. Ultimul episod de violență parcă e desprins din filmele de groază. Maria muncea ca zilieră alături de copii și concubin la o seră din suburbia Chișinăului. Bărbatul enervat și supărat a început să alerge după femeie cu un ferăstrău electric în mână, amenințând-o că o taie bucățele. Maria spe-

riată a fugit cu copii la traseul principal, cu speranța că cineva din șoferii trecători o va salva. Într-un final, a fost ajutată să ajungă la cel mai apropiat sector de poliție. Pentru câteva luni ea a fost plasată împreună cu copiii la un centru specializat, apoi au plecat la gazdă.

S-a angajat în calitate de bucătar la un restaurant japonez. În toată această perioadă Maria a beneficiat de ședințe cu psihologul și consiliere juridică la CDF. Datorită programului de abilitare economică a urmat cursul de

perfecționare pentru a obține categoria V de bucătar. Studiile le-a finalizat cu succes. Profesorii de la școala unde a urmat cursul, o descriu ca pe o studentă sărguincioasă și implicată. Acum este angajată ca bucătar-șef la o pizzerie din Chișinău. Noul job îi permite Mariei să acopere necesitățile financiare ale familiei sale și să fie alături de copii. Recent a obținut divorțul, deși frica față de fostul soț încă o cuprinde. Din teamă să nu o găsească bărbatul, femeia nu divulgă nici chiar părinților biologici adresa unde locuiește.

NATALIA trăia cu soțul și cei 3 copii în Rusia. A emigrat cu speranța de a avea o viață mai bună, în schimb a avut parte de violență necontrolată din partea soțului. Abuzul se răsfrângea asupra ei și a copiilor. A decis să fugă cu copii și să pună capăt acestui calvar. S-a reîntors în Moldova și a apelat la serviciile CDF. Avea nevoie de ajutor privind stabilirea domiciliului copiilor și încasarea pensiei de întreținere pentru copii. Între timp, soțul a depus o cerere de chemare în judecată în Rusia. I-a declarat dispăruți și a înaintat și acțiunea de divorț.

Natalia a beneficiat de susținere psihologică, asistență juridică, ajutor material și asistență

vocațională la CDF. O obținut divorțul în Moldova fiind ajutată de juristă. În urma unei evaluări complexe a cazului, ea a fost inclusă în programul de abilitare economică. Femeia era angajată în serviciile de curățenie, însă salariul mic nu-i permitea să-și întrețină copiii. Studiile începute la Colegiul Tehnologic nu le-a finalizat. Era complicat să-și găsească un serviciu bine plătit, neavând nici o calificare. Acum urmează cursul de croitorie și își dorește mult să se angajeze în acest domeniu. Totodată, i-a fost procurată o mașină de cusut, stofă și alte ustensile pentru a putea practica mai mult. Urmează o nouă viață în liniște și siguranță pentru Natalia și copiii ei.

SVETLANA a decis să divorțeze când soțul nu-și mai potolea comportamentul agresiv față de ea. Bărbatul însă a obligat-o să locuiască împreună chiar și după divorț. Din această relație s-au născut 3 copii care au fost prezenți la toate scenele de violență. Fetița cea mai mică a avut de suferit mult din cauza violenței psihologice. Copila avea frecvent atacuri de panică. Din cauza problemelor financiare, Svetlana a plecat să muncească în străinătate pe o perioadă de 5 ani. Când a revenit, nu avea unde să locuiască, decât în aceeași locuință cu agresorul. După ultima ceartă, în care bărbatul a încercat să o stranguleze, ea s-a adresat după ajutor.

La CDF femeia a primit suport psihologic, juridic, ajutor material și asistență vocațională. Svetlana are doar studii gimnaziale, fără vreo specialitate. Este angajată ca vânzător într-un magazin, însă acest serviciu nu-i permite să supraviețuiască alături de copii. Svetlana a fost inclusă în programul de abilitare economică. Au fost aplicate mai multe teste, au fost realizate interviuri pentru a determina ce i s-ar potrivi mai bine. A ales specialitatea de bucătar. La moment urmează cursul de bucătar și îi place mult. Calea spre independență financiară nu este ușoară însă suntem încrezuți că Svetlana va reuși.

LUDMILA poartă în bagajul vieții doar amintiri triste: părinți violenți, decesul tatălui, viața la orfelinat, soțul dependent de alcool și violent care o bătea fără pic de milă, loviturile în burtă când era însărcinată. Femeia are 2 copii din altă relație și 2 copii născuți în relația actuală. Soțul a devenit agresiv cu ea și cu primii copii după primul an de conviețuire. Copiii mai mari ai Ludmilei au fost plasați la un centru de plasament pentru a fi în siguranță, departe de bărbatul violent. După ultimile scene de violență în care a fost opărită pe spate și înfiptă cu cuțitul de către soț, a ajuns să fie plasată într-un centru specializat. Cu suportul juristei CDF a fost emisă ordonanța de protecție prin care agresorul a fost obligat să părăsească locuința comună. Astfel, Ludmila putea să se întoarcă acasă.

La CDF a beneficiat de terapie cu psihologul, ajutor material pentru copii și de abilitare economică. Avocata i-a reprezentat interesele în instanță, astfel a obținut divorțul și și-a dobândit dreptul de proprietate prin moștenire. Femeia a absolvit 8 clase. Are experiență în domeniul cusutului, îi place să meștească haine pentru copii. În viitor își dorește să se angajeze în funcția de cusător la o fabrică din localitate, să dea copiii la grădiniță și să-și ia primii 2 copii din plasament. A fost procurată o mașină de cusut și toate instrumentele necesare. La moment nu se poate angaja pentru că fetița este mică. Însă Ludmila a inițiat o mică afacere, se ocupă de reparația hainelor. Oamenii din localitate apelează la serviciile sale. Când copilul va merge la grădiniță, dorește să se angajeze pentru a avea o sursă de venit stabilă.

Guvernul Republicii Moldova a aprobat **hotărârea** cu privire la organizarea și funcționarea **Agenției Naționale de Prevenire și Combateră a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie**. Documentul aprobat reglementează misiunea, domeniile de activitate, atribuțiile și modul de organizare a activității Agenției. Începând cu anul 2024 Agenția implementează politicile publice de prevenire și combatere a violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, asigură realizarea la nivel național a Convenției de la Istanbul și a altor instrumente internaționale relevante care promovează protecția drepturilor femeilor împotriva oricăror forme de violență, coordonează activitățile interinstituționale în domeniul vizat, facilitează cooperarea și dialogul cu sectorul public, sectorul ne-comercial și societatea civilă. Agenția are statut de autoritate administrativă centrală din subordinea Guvernului iar pe lângă instituție activează Consiliul național coordonator în domeniul prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor și a violenței în familie. Centrul de Drept al Femeilor a sprijinit procesul de creare al Agenției, fapt care ne face onorați și mândri să contribuim la crearea unui viitor mai sigur și echitabil pentru toate femeile din țara noastră.

Autoritățile publice centrale, experți internaționali și reprezentanți ai societății civile au participat, în perioada 25-26 octombrie 2023, la cea de-a treia ediție a Conferinței Internaționale pentru prevenirea și combaterea violenței față de fete și femei și a violenței domestice.

În cadrul conferinței, un panel de discuție a fost dedicat accesului la justiție pentru femeile victime ale violenței. Arina Țurcan, avocată la CDF, a vorbit în cadrul panelului despre fenomenul femicidului în Republica Moldova și a prezentat date cheie ale raportului de analiză a cazurilor examinate de Comisia de monitorizare și analiză a cazurilor de violență în familie soldate cu deces sau cu vătămare gravă a integrității corporale a victimei în anul 2022.

„De cele mai multe ori, în Republica Moldova femeile sunt ucise din gelozie sau din motivul neîndeplinirii obligațiilor casnice. Agresorii justifică că au aplicat violența, care s-a soldat cu deces, pentru că femeia nu a făcut

mâncare, nu a avut grijă de copii sau l-a provocat și a vorbit atunci când nu era cazul. În termeni simpli acestea sunt cazurile de femicid, când o femeie este omorâtă din cauza genului său.” a subliniat Arina Țurcan. Mai multe detalii aflați [aici](#).

O delegație a Republicii Tajikistan, formată din reprezentanți ai unui grup de lucru guvernamental, au efectuat o vizită de studiu în Republica Moldova, iar pe 8 decembrie 2023 au vizitat Centrul de Drept al Femeilor. Am fost onorați să împărtășim despre activitatea CDF în domeniul promovării egalității de gen, prevenirii și combaterii violenței în bază de gen. Înălții oficiali au fost interesați despre experiența și bu-

nele practici moldovenești privind consolidarea capacităților structurilor responsabile în luarea deciziilor în domeniul vizat, serviciile specializate de protecție a victimelor violenței în bază de gen și cercetarea, analiza și monitorizarea legislației în vederea armonizării acestora cu standardele internaționale. Totodată, vizita de studiu a fost o oportunitate pentru noi de a afla despre experiența din domeniu a altor state.

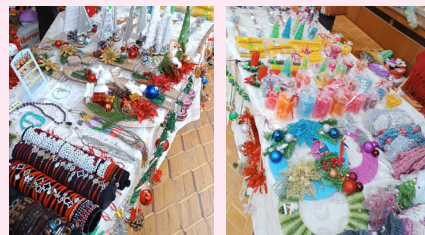
■ Aurelia Gorea, psihologă și Tatiana Timotin, consilieră vocațională în cadrul CDF, alături de alți specialiști care lucrează cu victimele și potențialele victime ale violenței în bază de gen și refugiații, au avut oportunitatea de a se dezvolta profesional datorită instruirii „Abordarea Tratatului cu Elemente Comune”, organizată cu sprijinul Guvernului Japoniei, oferit prin Fondul Organizației Națiunilor Unite pentru Securitate Umană, în cadrul unui proiect implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare și Organizația Internațională pentru Migrațiune.

În timpul de 10 zile, profesioniștii au învățat cum să asiste persoane care se confruntă cu alcoolismul, violența, precum și cu forme ușoare de anxietate și depresie. Acest program este dezvoltat de specialiștii din cadrul Universității Johns Hopkins din SUA și reprezintă o abordare cognitiv-comportamentală care poate fi practică inclusiv de profesioniștii fără pregătire psihologică.

Cu abilități avansate și cunoștințe proaspete, Aurelia și Tatiana sunt determinate să folosească expertiza dobândită pentru a ajuta femeile ce pășesc pragul Centrului de Drept al Femeilor.

■ În ajunul sărbătorilor de iarnă, beneficiarele Centrului de Drept al Femeilor au participat la două evenimente de impact social: Târgul Internațional de Caritate organizat de Clubul Internațional al Femeilor din Republica Moldova și Târgul de Crăciun organizat de Asociația împotriva violenței „Casa Mărioarei”, în susținerea femeilor trecute prin violență.

Femeile au expus spre vânzare lucrurile proprii realizate manual cu atâta dragoste și grijă. Vizitatorii au putut procura decorațiuni și jucării de Crăciun, lumânări, bijuterii, fulare, mănuși, haine împletite sau brodate etc. Participarea la astfel de evenimente oferă femeilor o platformă valoroasă pentru promovarea produselor și abilităților lor, dar și posibilitatea de a stabili noi conexiuni umane și parteneriate.

Impactul CDF în 2023

Suport și protecție victimelor violenței în familie

În anul **2023** am oferit sprijin unui număr de **1231 de persoane**, dintre care **1225 femei victime ale violenței domestice**, cu **22% mai mult comparativ cu anul 2022**.

735 de victime provin din mediul urban și **496** din mediul rural. Cu toate acestea, potrivit datelor statistice pentru ultimii 4 ani, înregistrăm o creștere cu 25% a numărului adresărilor din partea beneficiarelor care provin din mediul rural.

Cel mai des se adresează femeile cu vârsta cuprinsă între **35-44 ani**, urmate de beneficiarele care au o vârstă cuprinsă între **25-34 ani**. Din numărul total de femei asistate **795** sunt mame care au în grija lor unul sau mai mulți copii minori.

Majoritatea persoanelor afectate de violența în familie care au solicitat ajutor au studii medii incomplete, medii sau medii de specialitate, ceea ce constituie **cca 64%**. Din numărul total de beneficiare, **639** de persoane nu lucrează oficial sau sunt în incapacitate de muncă.

În urma evaluării cazurilor, s-a constatat că majoritatea femeilor care s-au adresat sunt victime ale violenței în familie care se manifestă în mod combinat. Violența psihologică este cea mai des întâlnită formă de manifestare a violenței – **1064** cazuri, cca 86%, urmată de violența fizică – **789** cazuri, violența economică – **419** cazuri, violența sexuală – **112** cazuri. În **989** de cazuri, victimele s-au plans că sunt agresate de partenerii conjugal (concupini, soți, foști soți sau foști concubini).

Asistența juridică:

1159 de persoane au beneficiat de asistență juridică primară

- În **60 de cazuri**, femeile au fost reprezentate în instanță de către avocații CDF
- **244** ordonanțe de protecție obținute
- A fost recuperat prejudiciul moral în valoare de **280 000** lei

Asistența psihologică:

271 victime au primit consiliere psihologică pentru a depăși situația de criză

- **106 victime** au beneficiat de consiliere psihologică de lungă durată
- **79 rapoarte** de evaluare psihologică elaborate

Asistența socială:

432 de persoane au fost consiliate pe probleme ce țin de alocații, pensii sau sprijin material din partea statului

- **18 victime** a fost plasate într-un centru specializat
- **83 de mame** și **179 de copii** au primit ajutor material în sumă de **144 864,77** lei
- **167 vouchere** acordare pentru procurarea produselor alimentare, îmbrăcăminte, rechizite școlare, servicii medicale și recuperare

Orientare vocațională și abilitare economică:

340 de femei au beneficiat de consiliere vocațională și ghidare în carieră

- **12 femei** au fost abilitate economic
- **73 de femei** au participat la **8 ateliere** de terapie ocupațională
- **15 femei** au absolvit cu succes programul de dezvoltare personală compus din **5 module**

Consolidarea capacităților specialiștilor

În **2023** am organizat **16 instruiri** cu participarea a **458 de profesioniști**, dintre care **253 de femei**.

- **112** subofițeri de poliție
- **53** șefi ai sectoarelor de poliție
- **22** ofițeri de urmărire penală
- **133** judecători și procurori
- **117** asistenți judiciari, grefieri, consultanți ai procurorilor
- **19** medici legiști

ÎMPREUNĂ SCHIMBĂM VIEȚI!

În fiecare lună, circa **100 de femei** fac un pas important în viața lor. Uneori, acest pas este ultima lor speranță că vor fi auzite, înțelese și susținute. În fiecare lună, circa **100 de femei** aleg să nu mai tolereze violența în familie și apelează la serviciile CDF pentru a primi ajutorul specialiștilor.

Oferim acestor femei **asistență juridică, psihologică, socială și oportunități** de abilitare economică pentru a păși cu încredere în ziua de mâine. **Suportul nostru este gratuit și confidențial!**

Și tu poți ajuta o femeie și copiii din Moldova. Accesează pagina web CDF și donează pentru a sprijini victimele violenței domestice. Fiecare donație este o șansă pentru aceste femei să-și refacă viața. Fiecare donație crește puterea comunității noastre.

DONEAZĂ

Ai dreptul să trăiești în siguranță!

CINE SUNTEM NOI?

Centrul de Drept al Femeilor (CDF) este o organizație neguvernamentală înființată de un grup de femei-juriste din Moldova. CDF pledează pentru egalitate de șanse dintre femei și bărbați în viața publică și cea de familie și contribuie la prevenirea și combaterea violenței în familie și a violenței în bază de gen împotriva femeilor.

Buletinul apare cu sprijinul financiar al Fundației OAK și The Sigrid Rausing Trust.

DATE DE CONTACT:

Centrul de Drept al Femeilor (CDF)
Str. M. Kogălniceanu, nr. 76
MD 2009, Chișinău,
Republica Moldova
Tel/fax: (+373) 22 811 999
Mobil: (+373) 68 855 050

Linia verde - **080080000**
apel gratuit pentru consiliere juridică

Mulțumim partenerilor:

